

Hufce Pracy są finansowanymi z budżetu państwa państwowymi jednostkami budżetowymi wykonującymi zadania państwa w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, a także zadania w zakresie jej kształcenia i wychowania. Są nadzorowane przez ministra właściwego do spraw pracy, czyli Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Specjalizują się w szczególności w działaniach na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz bezrobotnych do 25. roku życia. Do zadań głównych w świetle ustawy należy m.in. umożliwienie młodzieży, która nie ukończyła szkoły podstawowej lub gimnazjum albo nie kontynuuje nauki po ukończeniu tych szkół, zdobycie kwalifikacji zawodowych oraz uzupełnienie wykształcenia podstawowego lub gimnazjalnego oraz umożliwienie młodzieży uzupełniania ponadgimnazjalnego wykształcenia ogólnego i zawodowego.

System organizacyjny Ochotniczych Hufców Pracy obejmuje swoim zasięgiem całą Polskę i na poszczególnych szczeblach zarządzania jest realizowany poprzez Komendę Główną OHP oraz podległe jej wojewódzkie komendy OHP, ośrodki szkolenia zawodowego oraz centra kształcenia i wychowania.

W strukturze organizacyjnej OHP (wg stanu na koniec marca 2012 r.) funkcjonowało ogółem 825 jednostek organizacyjnych (o 136 więcej niż w 2009 r.), w tym: Komenda Główna, dziewięć centrów kształcenia i wychowania, pięć ośrodków szkolenia zawodowego, 16 wojewódzkich komend; 29 ośrodków szkolenia i wychowania, 103 hufce pracy, 79 środowiskowych hufców pracy, 49 centrów edukacji i pracy młodzieży, 109 młodzieżowych biur pracy i ich filii, 106 klubów pracy, 49 mobilnych centrów informacji zawodowej, 33 młodzieżowe centra kariery, 20 rejonowych ośrodków szkolenia zawodowego oraz 217 jednostek utworzonych w ramach realizowanego przez OHP projektu pt. „OHP jako realizator usług rynku pracy”.

Ze względu na charakter realizowanych zadań podstawowe jednostki OHP dzielą się na dwie grupy: □ □ jednostki o charakterze opiekuńczo-wychowawczym (220), do których zaliczają się centra kształcenia i wychowania, ośrodki szkolenia i wychowania, hufce pracy oraz środowiskowe hufce pracy. W jednostkach tych przebywa i uczy się rokrocznie około 32 tys. młodzieży; □ □ jednostki realizujące zadania na rzecz rynku pracy, tworzące sieć blisko 350 podmiotów, a wśród nich: centra edukacji i pracy młodzieży, mobilne centra informacji zawodowej, młodzieżowe biura pracy i ich filie, kluby pracy oraz młodzieżowe centra kariery, punkty pośrednictwa pracy. Z usług tych jednostek korzysta rocznie ponad 500 tys. młodzieży.

NIK skontrolowała działalność Ochotniczych Hufców Pracy i docenił ich istotną rolę w systemie instytucji rynku pracy, które wykonują zadania państwa w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, a także zadania w zakresie jej kształcenia i wychowania.

Kontrolowane jednostki OHP były przygotowane organizacyjnie i prawnie do realizacji zadań w zakresie kształcenia i wychowania oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży. Zapewniły odpowiednie warunki lokalowe i socjalne uczestnikom OHP. Promowały działalność opiekuńczo-wychowawczą OHP w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną. Uczestnikom OHP umożliwiły uzupełnianie wykształcenia ogólnego i zawodowego, a po ukończeniu nauki przystępowanie do egzaminów potwierdzających zdobycie kwalifikacji zawodowych.

Nie prowadziły jednak w wystarczającym stopniu badań efektywności podejmowanych działań

opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich uczestników, zwłaszcza w zakresie uzyskania przez nich pracy lub podjęcia działalności gospodarczej na własny rachunek, a jeżeli takie badania podejmowały, to nie wykorzystywały wiedzy wynikającej z nich do skorygowania przygotowanej oferty edukacyjnej w zawodach, na które jest zapotrzebowanie na rynku pracy, co mogłoby ułatwić absolwentom OHP znalezienie zatrudnienia.

Wyniki kontroli wskazują na potrzebę usprawnienia działalności w tym zakresie poprzez pełniejsze dostosowanie kierunków kształcenia do aktualnych albo przyszłych potrzeb rynku pracy. Przygotowana w kontrolowanym okresie oferta edukacyjna dla uczestników OHP nie uwzględniała wszystkich możliwości rynku edukacyjnego oraz aktualnych albo prognozowanych potrzeb rynku pracy, czyli takich, które dawałyby absolwentom największe szanse na znalezienie zatrudnienia po ukończeniu kształcenia.

Stwierdzono, że kontrolowane jednostki OHP prowadzące działalność opiekuńczo-wychowawczą nie podejmowały (poza dwoma przypadkami) działań zmierzających do zmiany dotychczasowej oferty nauki zawodu w celu kształcenia w zawodach bardziej dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Przez to naukę zawodu organizowano w większości przypadków w zawodach niedostosowanych do potrzeb lokalnych rynków pracy, w tym bardzo często w zawodach zaliczanych przez lokalne urzędy pracy do tzw. zawodów nadwyżkowych tj. zawodach z małymi szansami na znalezienie pracy przez absolwentów OHP.

Uniemożliwiło to wydanie przez NIK pozytywnej opinii w zakresie efektywności prowadzonej przez OHP działalności w zakresie realizacji zadań przewidzianych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy.

Nadzór nad podległymi jednostkami sprawowany przez skontrolowanych wojewódzkich komendantów OHP oraz Komendanta Głównego OHP – w kontrolowanym zakresie – nie był dostatecznie sprawny i efektywny.

Źródło: "Sprawozdaniu z działalności NIK w 2012 roku", NIK, 2013